

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din,
mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO IX.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, dne 22. junija 1926.

Telefon št. 552.

STEV. 71.

Naše poslovne zveze.

V spominu nam je še svojčas tolikokrat uporabljeno in toliko naglašano geslo »Svoji k svojim«. Na Češkem je rodilo to geslo mnogo dobrega in spravilo je marsikatero industrijo na noge. Pri nas pa se je mogel s tem geslom priporočati le narodni trgovec in obrtnik, industrijec se ni mogel, ker večina industrije na naši zemlji je bila v tujih rokah, kakor je morda še danes.

In vendar je velika razlika med prej in danes. Prej je bilo »domače« ali blago nemško-avstrijskega ali madžarskega izvora. V mislih so imeli narodni ljudje pa le proizvode, katere so izdelovali naši ljudje na naši slovenski zemlji. Nihče pa ni smel in tudi si ni upal javno nastopiti niti proti rajhovskim, še manj pa proti nemško-avstrijskim ali madžarskim proizvodom, ker bi mu sicer državna oblast stopila neusmiljeno na prste. Vsi smo klonili pred nemškim »Drang nach Osten«.

Danes imamo svojo narodno državo in mi smo njeni svobodni državljani, na svoji zemlji svoji gospodarji, dobri ali slabi, toda svoji gospodarji smo. Lahko bi bili boljši; če nismo, ni naša krivda, ker naš narod je bil vedno le za hlapca drugim. Nimamo izkušnje, primanjkuje nam organizatoričnega, ustvarjajočega duha. Toda, smo na poti, ki pelje navzgor. Gre počasi, ali navzgor gre. Zato je pa med nami nezadovoljnosti mnogo preveč.

Z nastankom naše države je prešla skoraj vsa trgovina z lahkoto v naše roke in tudi marsikatera industrija je izpremenila gospodarja. Toda ne glede na gospodarja je industrija in veleobrt v mejah naše države »domača« in naše obveznosti proti nji so sedaj drugačne.

Ta industrija se pritožuje, da se naša trgovina ne more otresti starih vezi in navad ter še vedno uvaža inozemske proizvode, čeravno imamo dovolj domačih. Ni čuda, če industrija in veleobrt obdeluje pristojne ministre, naj četkočijo ali onemogočijo uvoz inozemskih izdelkov z visoko carino. Naj pa vpletemo na tem mestu, da ravno ta industrija uvaža marsikateri polfabrikat ali surovino, čeravno bi jo lahko mnogokrat dobila doma.

Brez vsakega uvoza ni bila in ne bo nobena država, izvzemši morda državo kakih divjakov, če bi jo imeli. Naša država mora še mnogo uvažati, ker domačega proizvoda nimamo, ali uvažuje se tudi take proizvode, katere izdelujemo doma v vseh kakovosti.

Mnogi trgovci v resnici omalovažujejo proizvode industrije na naši zemlji, se kar ne morejo ločiti od inozemskega dobavitelja, čeravno imajo domači proizvod pred nosom. Jezijo se na visoko carino in jo — mirno plačujejo, ne strašijo se sitnosti z uvozom niti ne trepeta radi dinarja. Ta je sploh velik siromak. Preklinjajo ga, kadar raste in preklinjajo ga, kadar pada. Razlika je le v preklinjalcih, kar se ravna po tem, koliko je zaloge v skladišču ali koliko dolgovi ali terjatev v knjigah. Zanimivo je gledati obraze motrilcev kurznih listov.

V občevanju z inozemcem je v navadi neverjetna ponižnost in popustljivost. Plačuje se večinoma točno in tudi višje cene. Domači proizvajalec pa mora prenašati neko bahavost, tlačijo se mu cene in stavijo neobičajni plačilni pogoji.

To se mora urediti. Za to pa ni potrebna pomoč »merodajnih faktorjev«, niti ne odloča beseda kakega političnega mogotca, partizanskega frazerja,

ne, tu odloča volja in beseda naše trgovine, industrije in veleobrti. Tu velja dela naših stanovskih in strokovnih organizacij.

Napake so znane, poprimimo se pravega sredstva.

V nekaj dneh se otvori ljubljanski velesejem. Začnimo na njem. Seveda se ga je morala poslužiti tudi naša industrija, ker brez njene reklame za svoje proizvode ne gre in tudi ne more zahtevati, da bodo delali le drugi za njo.

Fr. Zelenik.

Znižanje carin.

Ljubljanska carinarnica je prejela od generalnega direktorja carin dr. Šmida brzojavno obvestilo, da so se pričnši z 19. junijem znižale nekatere carinske postavke in sicer carina na antimonov oksid in barve, v katerih je glavna sestavina antimonov oksid iz št. 241 od 50 na 30 Din; bombaževe tkanine iz št. 277, in sicer iz točke 2b od 210 na 180 Din, iz točke v od 250 na 200 Din, iz točke 3a od 270 na 200 dinarjev, iz točke b od 300 na 250 Din in iz točke V od 350 na 300 Din; dalje na til, bobine in slične gladke tkanine iz št. 279 točka 1 od 400 na 250 dinarjev, na klej iz št. 537, točka 2b od 15 na 7.50 Din in iz točke 4a od 15 na 14 Din; na predmete iz št. 649 od 20 na 14 Din; na žirne čistilce iz št. 653, točka 1b od 30 na 15 Din, na šivalne stroje in sestavne dele iz št. 655 od 45 na 15 Din. Premog iz št. 169 točka 2, uvožen preko domačih pristanišč, je carine prost, ako se uvaža iz držav, s katerimi nimamo sklenjene trgovinske pogodbe. Od navadnega mila v obliki toaletnega itd. iz opombe k št. 186 razum minimalne tarife v bodoče ne bo treba plačevati nobenih dodatkov. Dodatek na merceriziranje iz točke in splošnih pripomb v V. delu je znižan od 60 na 50 odstotkov. Pri odpadkih lesa, o katerih govori opomba k št. 317, se plača po minimalni tarifi dodatek na določeno dolžino.

SEZONSKI KREDITI NARODNE BANKE

Kakor poročajo beograjski listi, je Narodna banka začela te dni reševati prošnje za sezonske kredite. V to svrhu namenjena vsota je letos manjša nego je bila lanske leto, vsled česar posamezniki ne morejo pričakovati, da bi dobili sezonske kredite v lanski izmeri.

ZAČASNA TRGOVSKA POGODBA Z ANGLIJO.

Te dni je bila parafirana začasna trgovska pogodba med našo državo in Anglijo. Pogodba obsega poseben tarifni del in temelji na načelu najvišjih ugodnosti, ki bo prišel do izraza v notah, katere si obojestranske vlade izmenjajo. Pogodba stopi takoj v veljavo. Pogajanja za stalno trgovsko pogodbo se bodo v kratkem pričela v Londonu.

PRED ZNIZANJEM OBRESTNE MERE V AVSTRIJI.

Generalni svet Narodne banke se bo na svoji seji, ki se vrši koncem tekočega meseca, bavil z znižanjem obrestne mere. Ker znaša privatni diskontni postavek samo 6 in eno četrtino odstotka, se z ozirom na znižanje obrestne mere v Nemčiji splošno pričakuje, da bodo tudi avstrijska Narodna banka na omenjeni seji znižala obrestno mero od 7 in pol na 7 odstotkov.

Zvišanje mezdnih razredov v splošnem zavarovanju!

V delojemalskih vrstah se je ponovno poudarila potreba, da se mezdni razredi v splošnem zavarovanju preurede, da ne bo gospodarsko občutne in bistvene razlike med dejanskim zaslužkom in zavarovalno mezdo in podpero. Občutnejša razlika se je pokazala posebno v najvišjem mezdnem razredu, kjer so se odmerjale dajatve in seveda tudi prispevki po najvišji zavarovani mezdi, ki je znašala doslej Din 40[—] dnevno. — Vsled tega je nujno porasla razlika med dejanskim zaslužkom in z nakazanimi dajatvami.

Zato je ravnateljstvo osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu predlagalo ministru za socialno politiko, da se najvišja zavarovana mezda poviša in vsaj deloma prilagodi dejanskim razmeram. Minister za socialno politiko je z naredbo broj 380 od 9. aprila 1926, razglašeno v Uradnem listu ljubljanske in mariborske oblasti od 18. maja 1926, zvišal najvišjo zavarovano mezdo od Din 40[—] na Din 48[—] na ta način, da bodo odslej izvršeni v XVII. mezdni razred le oni delojemalci, ki prejemale dnevne mezde nad Din 40[—] in največ Din 48[—], v novi XVIII. mezdni razred pa oni, ki zaslužijo več kot Din 48[—] dnevno, in sicer znaša zavarovana mezda za ta razred Din 48[—].

Za delodajalce, spadajoče v novi XVIII. mezdni razred, znaša dnevni prispevek:

za slučaj bolezni Din 2.88 (1.44 za delojemalca), za delavsko zbornico 0.24 (0.24 za delojemalca), za borzo dela Din 0.14 (0.7 za delojemalca).

Denarne dajatve po XVIII. mezd-nem razredu pa znašajo:

dnevna hranarina	Din 32 [—]
dnevna porodnina	Din 36 [—]
dečja oprema	Din 672 [—]
pogrebšina	Din 1440 [—]

Naredba o ustanovitvi novega mezd-nega razreda stopi s 1. julijem t. l. v veljavo. Ker se bodo torej od tega

SOCIJALNA BREMENA V AVSTRIJI.

Dunajska delavska zbornica objavlja zanimiv pregled socijalnih bremen v Avstriji. Prispevki za bolezensko, brezposelno in nezgodno zavarovanje obremenjujejo avstrijske obrate z 4 do 11 in pol odstotkov izplačanih mezd. Obremenitev je najvišja v obratih, v visokem nevarnostnem razredu, na pr. v železarnah in fužinah, kjer znaša 11.6%, odnosno 11.1 odstotka. Razmeroma najnižja je obremenitev pekarn z 4.2% in steklarn z 3%. Socijalna bremena pa ostre še delavski dopusti in druga zavarovanja. Povprečna obremenitev za delavca in teden znaša 2 in pol do 4 in pol šilinga.

TRGOVSKO-POLITIČNA POGAJANJA ČEHOSLOVAŠKE Z AVSTRIJO.

Avstrijska vlada želi povodom uvedbe carine na sladkor diferencirati carino na sirov sladkor in na rafiniran, da bi v prid domačim sladkornim tovarnam otežila uvoz rafiniranega sladkorja. Čehoslovaška delegacija na Dunaju izkuša doseči, da se v tem oziru položaj ne izpremeni, dočim avstrijski zastopniki naglašajo, da je to nemogoče, ker je njihova zahteva politična koncesija avstrijskim agrarcem. Čehoslovaška bo zahtevala, ako se glede sladkorja položaj izpremeni, kompenzacije glede drugih industrijskih proizvodov, predvsem glede piva.

dneva dalje predpisovali prispevki tudi po tem mezdnem razredu, obenem pa odmerjalo tudi dajatve, opazarja ravnateljstvo okrožnega urada zavarovance, ki spadajo po citirani naredbi v XVIII. mezdni razred, da skrbje za pravočasno pravilno prijavo dejanskega zaslužka.

Kdor bi se pa za pravilno uvrstitev pravočasno ne zanimal, se pač ne bo smel pritoževati, če bo moral čakati na dajatve zato, ker bo moral urad šele ugotavljati dejanski zaslužek.

Adam Smith.

Rekli smo, da bomo pisali o tem velikem narodnem gospodarju.

Develega marca letos je preteklo 150 let, ko sta izšli na Angleškem dve izredno pomembni knjigi, ena zgodovinska, druga naredno - gospodarska. Zgodovinar Gibbon je izdal slavno svoje delo »Propast rimske države«, Adam Smith pa slovito svojo razpravo o »bistvu in vzrokih bogastva narodov«. Poldrugo stoletje je prešlo od tedaj, pa imajo Smithovi nauki vendarle tudi še za današnji rod aktualen pomen. Takoj, ko je knjiga izšla, so jo označili strokovnjaki kot mojstrsko delo, široki sloji pa kot »gospodarski evangelij«. Več sto let je izključno ta knjiga uravnavala temelje gospodarske politike evropskih držav. Nešteto krat od kritikov »uničena« je ohranila svojo življensko silo do danes in je postala podlaga narodnogospodarskih smernic liberalizma in socializma, ki sta si sicer tako nasprotna. In prav to dejstvo kaže vso veličino in pomembnost Smithovega dela. — Smith izgovori: Smis.

»Bogastvo narodov« je nastalo v času, ko se je v Angliji izvršil velik gospodarski preobrat. Moderna veleindustrija se je šele začela in je morala na svojem razvojnem potu premagati zapreke, ki so se zdele skoraj nepremagljive. Ovir je delalo zastarelo cehovstvo in nadzorovanje gospodarskega življenja od strani države. Kaj vse si je tedaj država lastila! Podjetniku je bilo natančno predpisano, koliko delavcev sme imeti, koliko jim sme plačati in celo, kakšno blago sme izdelovati. Visoka izvozna in uvozna carina je ovirala trgovino. Proti tej gospodarski politiki je nastopil Adam Smith in je nasproti sili in državnemu posredovanju postavil svoj lastni sistem, sistem gospodarske prostosti. Boj Smithov proti zlorabam časa in proti obdavčevanju se nam zdi sodobna godba in nehoti pozabimo, da je pisal Smith pred sto in petdeset leti.

On ni bil samo profesor, bil je tudi visok carinski uradnik in ni poznal gospodarskega življenja samo pri zeleni mizi, temveč tudi v najbližji bližini. Združil je cilje objektivnega raziskovalca s cilji praktičnega gospodarskega politika in je gospodarsko politiko označil kot ono vedo, ki mora v prvi vrsti rešiti dve nalogi: 1. Dobiti mora sredstva in pota, ki naj omogočijo narodu bogate dohodke in udeležno življenje; 2. Postavi naj načela zdrave in pravične davčne politike. V dosegu prvega cilja zahteva Smith od države, da pusti državljanu popolno politično in gospodarsko prostost. To zahtevo podpira Smith z dejstvom, da more posameznik in z njim vred vsa celota bolj varovati svojo in skupno korist kakor pa državne odredbe in državni predpisi. Pravi, da je lastni osebni interes prva in zadnja moč, ki gradi in zmerja na novo obnavlja ves stroj narodnega gospodarstva; in če država ne stavi osebnosti nobenih

ovir, je gospodarsko udejstvovanje vseh posameznikov hkrati največji dobiček za vse narodno gospodarstvo. Nikdar pa Smith ne govori o osebnosti kot taki, ki je sama sebi namen in ki naj sama zase živi, temveč misli zmeraj le o osebnosti, ki je včlanjena v družbo in ki more priti do svoje koristi le v zvezi in v skladu z družbo; misli torej na družabno osebnost.

Če pustimo produkciji dežele lastno pot, se bo lahko razvijala kar najugodnejše tako za konsumente kakor za producente. Smith nikdar ne govori o producentih, da ne bi omenjal istočasno tudi konsumentov; kajti on hoče odstraniti vse vezi produkcije, zato da lahko napravi kar moč ceneno blago. In to pride konsumentu v korist. V produkciji in v zalaganju z blagom je pa potrebna družabna delitev dela; nihče ne more živeti sam zase, vsak je navezan na druge. Zato je skupno delo ali kooperacija tako v korist posamezniku kakor v korist celoti.

Smith, ki je znal prednosti delitve dela tako učinkovito popisati, kakor doslej še nihče, je pravilno znal soditi tudi o pomenu veleindustrije. Večji ko je obrat, tem popolnejše se lahko izvede delitev dela. Zato zahteva odstranitev cehov, ki so največja ovira industrije. Produkcija sama pa ne zadostuje. Mi blaga ne izdelujemo zaradi izdelovanja, temveč zato, da ga prodamo. Prodaja pa zahteva prosti trg in neomejeno možnost gibanja. Tedaj so bile pa države zaprte druga proti drugi z visokimi carinskimi mejami. — Saj so sedaj tudi. — Kaj nam v takih razmerah koristi svoboda produkcije? Zato proč s carinami in dajatvami, promet naj bo prost na zunaj in na znotraj. To je bilo geslo Smithovo. Svoj nauk o prosti trgovini je zgradil na temeljni misli, da naj prosta trgovina prisili vsako deželo potom konkurence k izdelovanju onega blaga, ki ga more po svojih produktivskih pogojih napraviti kar najbolj mogoče dobro in ceno. Dviganje bogastva vsakega narodnega gospodarstva dosežemo s tem, da se včlanimo v mednarodno delitev dela; samo ta delitev da vsaki deželi največjo korist, ker potem lastne izdelke lahko najbolj ugodno prodamo in blago, ki ga nimamo, na svetovnem trgu najbolj ugodno lahko kupimo. — Ali ni to čisto v smislu moderne gospodarske razdelitve sveta, kakor smo poročali o njej v drugih člankih? Da vse dežele sveta kar najbolj dobro preskrbimo, moramo v interesu prometne prostosti odstraniti vse carine in prometne ovire. Smith je sicer uvidel, da popolna odstranitev ni mogoča, a naj se naredi, kar se največ narediti more. Umetno podpiranje industrijskih panog, ki nimajo življenske zmožnosti, z zaščitno carino, je škodljivo; na ta način uporabim produktivske sile v industrijah, ki so narodnogospodarsko manj vredne, mesto da bi jih uporabil v narodnogospodarsko polnovrednih.

Dalje razglablja Smith misli o denarju, o kapitalu, o vrednosti, o cenah itd. Izvir denarja vidi v potrebi neposredne izmenjave. To preidemo in omenimo še eno najvažnejših točk njegovih naukov, vedo o davkih. Vsi moderni davčni sistemi jo upoštevajo. Smith pravi, da ni dosti, če oprostimo posameznika gospodarskega in političnega jarma, treba je omiliti tudi obdavčevalno moč države. Smith je postavil štiri davčna pravila, ki imajo še danes praktično vrednost.

1. Davek naj bo pravičen; to se pravi, vsak naj bo toliko obdavčen, kolikor more plačati.

2. Davek naj bo natančno določen, ne pa odvisen od volje države in pa od volje uradnika.

3. Davek naj bo priročen; to se pravi, pobira naj se takrat, kadar ljudje najlažje plačajo, ne pa ob kateremkoli času.

Ali ne govori Smith o teh točkah vsem naravnost iz srca?

4. Stroški pobiranja in izterjevanja davkov naj ne bodo višji, kakor je davek sam. — To za naše čase večinoma ne velja več.

Marsikaj, kar je Smith učil, je danes že prekoračeno, čeprav smo videli, da govori o nekaterih stvareh z

ustmi sedanjih dni. A pot raziskovanja, ki nam jo je pokazal Smith, nam je dala vse, kar smatra današnja gospodarska veda za svojo trajno lastnino: Opazovanje naj bo kolikormogoče natančno in zanesljivo, če hočemo priti do pravega spoznanja; kar smo videli in opazili, moramo razkrojiti v posamezne dele in iz teh zopet po natančno določenih in preizkušenih načinih sestaviti lepo celoto, celoto spoznanega. Ta pot je težka, a edina, ki res vodi do cilja.

In to pot nam je pokazal Adam Smith, velik teoretični in praktični narodni gospodar.

Iz carinske prakse.

Odločbe Državnega Sveta. — Piše Just Piščanec.

XXXII. Odločba Državnega Sveta št. 31.822/25 z dne 16. septembra 1925.

Dne 17. januarja 1924 sem za stranko T. k. i. v II. pri carinarnici v Ljubljani prijavil osem vagonov brutto 153.189 kg pirta kot metalni sulfidi iz tar post. 197, t. 3, po 1 Din za 100 kg maksimalne carine. Carinarnica je to prijavo smatrala za pravilno ter ubrala 1532.05 Din carine v zlatu. Ker sem pa očitno prijavil predmetni pirit v strankino škodo, sem zaprosil v smislu car. zakona, da se mi izdajo uradno obeleženi vzorci, preden je blago izšlo izpod carinskega nadzora. Videč, da je carinsko-uradni izvid v tem primeru napačen, sem carinarnico prosil, da mi povrne preveč plačano carino, utemeljevajoč prošnjo.

1. Pirit je spojina žvepla in železa, kakršna se nahaja v naravi ter je potemtakem naravna metalna ruda, katera po svoji sestavi, uporabi in prirodi kakovosti more spadati edino le v tar. post. 165, kjer so metalne rude vsake vrste izrečno imenovane.

2. Uvrstitev pirta med metalne sulfide, kakor ga je uvrstila carinarnica, nasprotuje komentarju car. tarife. Ta namreč navaja na str. 237 izdaje v latinici kot spadajoč v tar. post. 197, t. 3 — železov sulfid (Ferosulfid). Železov sulfid ni pa nikak priroden produkt, marveč tehniško umetno sestavljena snov iz železa in žvepla, katera se glasom komentarja uporablja za dobivanje žveplovega vodenca, dočim se priroden pirit rabi za proizvajanje žveplove kisline.

3. Tudi po zunanji obliki se ferrosulfid in pirit na prvi pogled prav lahko spoznata: umetni ferrosulfid prihaja namreč v trgovino v obliki zaprtih sivih do črnih, metalno sijajočih plošč, dočim tvori pirit lepo zlato-rumeni naravno rudo v večjih ali manjših drobcih. Da se carinarnica o tem prepriča, prilagam košček železovega sulfida.

4. Očitno je tarifacija angažiranih carinskih uradnikov pogrešena in v protislovju z zakonom, zaradi česar naj se mi neumestno ubrana vsota 1532.05 Din v zlatu povrne.

Sprejemši spredaj navedene razloge kot v zakonu zasnovane, je finančno ministrstvo z odlokom C br. 57.491 z dne 15. decembra 1925 prošnji ugodilo ter carinarnico pooblastilo, da se stranki izplača vplačana carina 1532.05 v zlatu. Na temelju tega odloka mi je carinarnica likvidirala gornjo vsoto s pribitkom 800% ažijske, skupaj 13.788.45 Din.

Taj izplačilo se mi je pa zdelo nepopolno in neskladno s predpisi, zaradi česar sem prijavil sledečo predstavitko:

Za časa, ko je stranka uvozila predmetni pirit, t. j. 17. januarja 1924, je bila v veljavi ažijska (nadavek) na uvozno carino in postranske takse v izmeri 800%. To doplačilo ažijske je pa gospod finančni minister z razpisom C br. 47.590 z dne 30. septembra 1924 povzidal odredivši: »da se počeo od prvo oktobra 1924 g. naplačuje ažijska na uvozno carinu i sporedne takse — 1000%, t. j. po kurzu sto zlatih dinara ravno jedna hiljada sto dinara u novčanicama«.

Z ozirom na dejstvo, da se po čl. 2 zakona o splošni car. tarifi carina plačuje v zlatu z doplačilom določene ažijske, se morajo dosledno tudi vsa iz-

plačila carine v zlatu izvršiti z dodatkom ažijske, ki je v veljavi za časa izplačila. Dočim je pa bila v času vplačila predmetne carine v veljavi ažijska od 800%, je pričenši od 1. oktobra 1924 bila uveljavljena ažijska od 1000%, ter se mora samo ta uporabljati pri vseh vplačilih kakor tudi pri izplačilih carine in sporednih taks. Prosim, da se mi neumestno pridržani znesek 200% od 1532.05 Din v zlatu, t. j. 3064.10 Din naknadno izplača.

Ministrstvo je z odlokom C br. 1934 z dne 10. februarja 1925 pritožbo zavrnilo z motivacijo, da je moja zahteva neumestna iz razloga, »što se povrača neumesno naplačanih carinskih dažbina vrši sa odnosnom ažijskom, koja je bila u važnosti, kad je vršena naplata carine«.

Prijavil sem tožbo na Državni Svet ter v njej poudarjal sledeče:

a) Glasom čl. 2 zakona o splošni carinski tarifi se carine plačajo v zlatu ali v srebru z doplačilom ažijske, katero določa finančni minister. Po čl. 174 fin. zakona za l. 1920/21 se morajo carine, glaseče se na zlatu, plačati tudi v novčanicah Narodne banke kraljevine SHS in z drugo tujo valuto, a to po kurzu, ki ga določa minister finance in za kateri kurz se jemlje kot podlago devizo na newyorški, beograjski ali zagrebški borzi, računajoč pri tem, da je dolar enak 5 dinarjem. Gospod finančni minister je vsled tega določil, počenši od 1. oktobra 1924, ažijsko na uvozno carino in postranske takse v iznosu 1000% ter je to objavil z razpisom C br. 47.490/1924. Istotako je g. finančni minister s C br. 36.503 z dne 22. decembra 1924 ustanovil, da velja za dobo od 1. do 31. januarja 1925 kurz enega ameriškega dolarja = 67 Din za vse listine, ki se glase na zlatu in tujo valuto. Potemtakem bi torej 1532.05 Din v zlatu znašalo 306.41 dolarjev ali 20.529.47 Din v novčanicah Narodne banke. Konstatiram pa, da mi je carinarnica v Ljubljani za 1532.05 Din v zlatu izplačala samo 13.788.45 Din, torej 6741.02 Din manj nego je g. finančni minister določil kurz dinarja za obračunavanje listin.

b) Z ozirom na dejstvo, da je sedaj ažijska okoli 20krat višja nego ona v predvojni dobi, je naravno, da mora vsak trgovec prvenstveno računati z višino ažijske. Ta pa zavisi od časa, kadar se carina vplačuje ali izplačuje. Izpodbijano ministrovsko rešenje samo trdi, da se ima tudi povračilo carine vršiti v oni višini ažijske, katera je bila v veljavi za časa, ko se je vplačilo izvršilo. Ali bi bil pa g. minister odločil, da se ima izplačati 800% ažijske tudi v primeru, ako bi C br. 36.503/24 odločal, da se ima od 1. oktobra 1924 naprej plačati samo 600% ažijske? Za merilo višine ažijske se ima namreč vse-kakor vzeti moment, kadar se vrši izplačevanje in tista ažijska, katera je v onem momentu v veljavi in ne kaka druga!

c) Na podlagi predidanih razlogov se mi zdi utemeljevanje v izpodbijanem rešenju napačno, ker predpostavlja dva merila za zaračunavanje ažijskih dodatkov in dosledno tudi dve pravici, namreč: od državljanu zahteva plačilo po oblastveno določeni ažijski, nasprotno si pa za izplačila državljanu pridržuje prejšnjo nižjo ažijsko, ki je za deklaranta škodljiva, ker se je s povišanjem ažijske dosledno ponižala bistvena vrednost novčanic Narodne banke.

Državni Svet je z odločbo št. 31.822 iz leta 1925 z dne 16. septembra 1925 »proučivši kako tužbu, rešenje i ostala akta, tako i odgovor Ministrov na tužbu, poslal pismom od 22. avg. 1925, C br. 15.407, našao, da je utuženo rešenje Ministra finansija pravilno i u zakonu osnovano s razloga u njemu navedenih.« Vsled tega je razsodil, da se tožba kot neosnovana odkloni.

V treh nadaljnjih analognih primerih je ministrstvo z odloki C br. 48.234 z dne 9. novembra 1925, C br. 48.233 z dne 9. novembra 1925 in C br. 40.804 z dne 9. oktobra 1925 zavzelo stališče, da je potraživanje neosnovano, što je molioeu povraćena ona ista suma, koja je bila naplaćena u vremenu, kad je po deklaraciji izvršena uplata in »što se molioeu

ima vratiti suma u onom netom iznosu i po netoj ažijsi, koja mu je naplaćena«.

Uvidevši, da bi nadaljnje pritožbe verjetno bile brez uspeha, se proli gornjemu ministrovemu rešenju nisem pritožil.

Trgovina.

Francosko-nemška trgovinska pogajanja so se obnovila.

Trgovska pogajanja z Ogrsko. Koncem pretečenega tedna so se zaključila pogajanja naše in ogrske delegacije za sklepanje medsebojne trgovske pogodbe. Besedilo pogodbe je definitivno redigirano in se takoj parafira. Delegacije se bodo sedaj dogovarjale za ureditev obmejnega prometa, nakar se bodo nadaljevala pogajanja glede veterinarske konvencije.

Izvozniki kongres. Koncem meseca avgusta t. l. ali začetkom meseca septembra t. l. se vrši v Beogradu kongres vseh zbornic in gospodarskih korporacij. Na kongresu se bodo obravnavala predvsem vprašanja za pospešitev izvoza.

Krošnjari v Mariboru. V zadnjem času se je pojavilo v Mariboru zopet več krošnjarjev, ki pa postopajo bolj pogumno kakor so postopali do sedaj, ker, kakor oni sami trdijo, jim ne more nihče do kože. Med njimi je mnogo mladih fantov, kateri bi lahko delali na kak drugi način in v prid države. Sami se pa ne zavedajo, da goste silno nadlegujejo, kajti vsake 2 do 3 minute vidiš krošnjarja v gostilni ali kavarni pred seboj. — Naše oblasti naj se pač že enkrat zganejo.

Industrija.

Nemška borba za osvojitve svetovnega trga glede železa. Nemčija uvaža surovo železo v Ameriko po nižji ceni nego ga prodaja na domačem trgu. Ameriška železarska industrija si zaradi tega prizadeva, da se nemški uvoz otežkoč z dumpingom.

Kriza ogrske tekstilne industrije. Položaj ogrske tekstilne industrije je jako kritičen. Obrati so se samo v zadnjem času reducirali za 30%. Strokovno delavstvo ogrske tekstilne industrije je po večini inozemsko, ker Ogrji sami še nimajo domačih tekstilnih delavcev. Ogrsko tekstilno blago se težko prodaja tudi po nižjih cenah. Tovarnarji so vsled insolventne velikih trgovskih tekstilnih trvdtk utrpele ogromne izgube in ne morejo investirane ga kapitala primerno izrabljati, vsled česar jim ne denaša primerne zaslužke, zaslužek ni v nikakem razmerju s prometom.

Pred štrajkom v Lodzu? Te dni so zahtevali tekstilni delavci v Lodzu povišanje svojih mezd. Tekstilna industrija se je izrekla proti vsakemu zvišanju. Ni torej izključeno, da izbruhne v tekstilni industriji v kratkem štrajk. Pogajanja med delodajalci in delavci so se že pričela. Posredovanje je prevzelo delavsko ministrstvo.

Za podjetja lesne industrije je pripravljen priznan strokovnjak organizirati izdelavo novih lesenih predmetov, za katere obstoji pri nas naraščajoča potreba. Gre za intenzivno izkoriščanje lesa, in ekonomično izrabo surovine. Dotični bo organizatorično sodeloval, vodil administracijo, nadzoroval obrat, in opravljal vse posle v pisarni, delavnici, na skladišču itd., ter zastavljal vse sile svoje obširne izobrazbe v povzdigo podjetja. Osebi to bi po osebnih izkušnjah izdelal načrte za obnovo obrata itd. Nudi se podjetnikom lesne stroke redka prilika, si zagurati sotrudnika prvovrstne kvalifikacije, ki želi svojo organizatorično sposobnost izkoristiti v prid domači industriji in ne reflektira na visoke osebne dohodke, ampak samo na primeren delokrog. Interesenti naj se pismeno pod označbo: »Lesna industrija« obrnejo potom uprave tega lista na dotičnega gospoda.

Denarstvo.

Koliko je žrtvovala Italija za lito. — Finančni minister grof Volpi je te dni izjavil v italijanskem senatu, da so stali manevri radi zaščite italijanske lire državno blagajno nad 80 milijonov lir. Povdarjal je, da je ta sveta nezmatna, ker dosega zunanja trgovina Italije nad 40 milijard lir.

Porast avstrijskih hranilnih vlog. V mesecu maju t. l. so hranilne vloge v Avstriji zopet izdatno porastle. Samo pri večjih denarnih zavodih znaša porast približno 19 milijonov šilingov.

Strokovno šolstvo.

Državna dvorazredna trgovska šola v Celju. Vpisovanje gojencev in gojenk za šolsko leto 1926/27 se vrši 30. junija in 1. julija, vsakokrat od 9. do 11. ure. — K vpisu je prinesiti zadnje šolsko izpričevalo in krstni list. Oni, ki stanujejo izven Celja, se morejo prijaviti in poslati svoje dokumente po pošti. — V I. letnik se sprejemajo dečki oziroma deklice, ki so dovršili z uspehom 4. razred srednje šole (gimnazije, realne gimnazije, realke, liceja) ali četrti razred meščanske šole. — V II. letnik se sprejemajo absolventi I. letnika javnih dvorazrednih trgovskih šol. — Ravnateljstvo.

Carina.

Carinska zaščita v Rusiji. Finančna komisija je te dni pod predsedstvom ljudskega komisarja za finance sklenila, da se upeljejo zaščitne carine za rusko industrijo, ki bodo specijelno glede luksuznega blaga izredno visoke. Za pospešitev izvoza se vse izvozno blago oprosti carine. Sovjetska zveza je izjavila, da nima interesa na trgovskih pogodbah na podstavi najvišjih ugodnosti.

Davki in takse.

Ukinjenje davka na premožnost v Čehoslovaškem. Vlada je predložila parlamentu predlog zakona, s katerim se bistveno izpremeni zakon o tem davku iz 1. 1923. Po tem predlogu se oprosti davka premožnost, ki se izvaža iz Čehoslovaške v inozemstvo, davek na koks, ki se porablja za proizvodnjo železa v domačih železarnah, se pa zniža na pol češke krone za meterski stot.

Promet.

Izpremembe pravilnika o industrijskih tirih. Prometni minister je te dni podpisal nov pravilnik o pristojbinah za industrijske trole. Pravilnik predvideva znižanje pristojbin v prvi vrsti za daljše trole, znižanje dostavnine, ako gre za več nego tri vagone in znižanje dvojne pristojbine za en vagon na enostavno izmeto. Izpremembe stopijo dne 1. julija t. l. v veljavo.

Poštna zveza Buče—Kozje. Poštna zveza Buče—Prelasko, ki je bila 1. junija letos uvedena, se zadnji dan tekočega meseca ustanovi in se dne 1. julija zopet uvede zveza Buče—Kozje, kakor je bila pred 1. junijem 1926.

Rekordni polet francoskega letalca. — Francoski letalec Pelletier d' Oisy, ki je preletel evropsko in azijsko kopnino v sedmih dneh, je dosegel sem.

Vidiranje potnih listov v Benetkah. Da se olajša tujim turistom posle za vidiranje pasov in da se obenem omogoči posluževanje direktne zveze med Benetkami in našo obalo je ministrstvo trgovine in industrije na intervencijo ministra trgovine in industrije g. dr. Krajača vpostavilo v Benetkah častni konzulat.

Pogodnosti za putovanje v Split. Od 15. jula do 15. avgusta ove godine održaje se u Splitu, kako je već bilo javljeno, Izložba Fotografija pejzaža iz svih krajeva naše Kraljevine. Za posetioce te izložbe odobren je popust od 50% na svim državnim željeznicama i na ladjama Jadranske i Dubrovačke Plovidbe na način, da se na polaznoj stanici nabavi potpuna vozna karta, koja važi za besplatan povratak, ako je na legitimaciji potvrda Primorskog Saveza za unapredjenje turizma (koji priredjuje izložbu), da je dotični posetio izložbu. Taj popust važi na željeznicama i na ladjama za polazak u Split od 8. jula do 15. avgusta, a za povratak od 16. jula do 23. avgusta. Sve detaljne upute u vezi s ovim pogodnostima štampane su na samim legitimacijama, koje se mogu dobiti u svakom većem mjestu kod Putničkih Kancelarija, novčanih zavoda, kod Odbora Jadranske Straže, kod svih agencija Jadranske i Dubrovačke Plovidbe, kao i kod raznih ustanova, koje raspećavaju i legitimacije raznih velesajmova, a mogu da se i izravno naruče kod Putničkog Ureda u Splitu, uz pripisanje otpadajućeg iznosa.

Trideset let brežičnega brzojava. — 14. junija letos so slavili v Italiji enega največjih njenih sinov, Marconija. Ta datum so si kot spominski dan izbrali zato, ker je bil 14. junija 1896 podeljen mlademu iznajditelju prvi patent in je bil s tem njegovemu duševnemu delu vtisnjen uradni pečat. Začetkom so gledali na novo najdbo z veliko nezaupljivostjo, a

kmalu se je osvojila ves svet. Njena mlajša sestra, brezžična telefonija, je postala kulturni element prve vrste, in že začena tudi brezžično prenašanje slik svoj zmagoslavni pohod po svetu. — Marconi je v Balogni doma. Tam so se zbrali 14. junija zastopniki vseh državnih in civilnih uradov, kralj Viktor Emanuel je poslal pozdravno brzojavko. Svečanost se je vršila v velikem obsegu in z velikim pompom. Minister narodnega gospodarstva Belluosi je dejal med drugim, da hoče častiti Italijo svoje velike sinove že v njih življenju in ne šele po smrti. »Italija je svojemu velikemu sinu hvaležna.«

RAZNO.

Letošnji Ljubljanski velesejem se odpravi dne 26. t. m. Med številnimi inozemskimi gosti, med katerimi so zastopane najodličnejše osebnosti, sta k otvoritvi prijavljena tudi avstrijski poslanik na našem dvoru gospod Hofinger in poljski poslanik na našem dvoru ekselencija Okenski.

Obrambna pogodba med Rumunijo in Jugoslavijo. Na blejski konferenci Male antante so ministri razpravljali tudi o ratifikacijskih listinah pogodb, ki so bile podpisane dne 13. t. m. v Bukarešti, in sicer: 1. obrambna pogodba med Rumunijo in Češkoslovaško, 2. obrambna pogodba med Rumunijo in Jugoslavijo. — Obrambna pogodba, sklenjena med kraljevino SHS in Rumunijo, se glasi: Krepro odločena, da se ohrani mir, ki je bil dosežen s tolikimi žrtvami, kakor tudi stanje, ustvarjeno s pogodbo, sklenjeno v Trianonu 4. julija 1920 med zavezniki in združenimi silami na eni strani ter Madžarsko na drugi strani, in s pogodbo, sklenjeno 27. novembra 1919 v Neuilly med zavezniki in združenimi silami na eni strani ter Bolgarsko na drugi strani sta Nj. Vel. kralj Srbov, Hrvatov in Slovencev in Nj. Vel. kralj Rumunije sklenila naslednjo obrambno pogodbo: § 1. Napad Madžarske ali Bolgarske. V slučaju neizvzvanega napada Madžarske ali Bolgarske ali obeh teh držav proti eni visokih pogodbenih strank v cilju kršitve stanja, ustvarjenega s trianonsko in neuillysko pogodbo, se druga stranka zavezuje, da se udeležiti obrambe napadene stranke na način, ki je določen s posebnimi določbami, kakor je to navedeno v § 2. te pogodbe. — § 2. Vojaška pogodba. Dotični strokovnjaški organi kraljevine SHS in kraljevine Rumunije določajo na podlagi sporazuma v vojaški pogodbi, ki se ima skleniti v najkrajšem času, pravila o izvršitvi te pogodbe. — § 3. Medsebojno obveščanje. Niti ena visokih pogodbenih strank ne more skleniti zveze z neko tretjo silo brez predhodne obvestitve druge stranke. — § 4. Sporazum glede Madžarske in Bolgarske. Da združijo svoja mirljubna stremeljenja, se obe vladi zavezuje, da se bosta vzajemno sporazumevali v vprašanih zunanje politike, ki se nanašajo na njih stališče napram Madžarski in Bolgarski.

Ljubljanski velesejem je poslal v Beograd svojega delegata, gospoda dr. L. Böhma, ravnatelja trgovske akademije v Ljubljani. Dr. L. Böhm ima nalogo, da kot vsako leto tudi letos osebno povabi najodličnejše osebnosti gospodarstva v Beogradu, zlasti častnega predsednika, ministra trgovine in industrije gospoda dr. Ivana Krajača in člana častnega predsedstva, ministra za poljedelstvo, gospoda Ivana Puclja, k svečani otvoritvi letošnjega velesejma, ki se vrši dne 26. t. m. Odlični gospodje, merodajni faktorji se bodo na velesejmu zamogli pričati o žilavosti naših gospodarskih krogov v današnji težki gospodarski krizi. Slovenija je uničena, če propade naša industrija, obrt in trgovina.

Občinski zakon. — Ministrstvo za notranje zadeve pripravlja z vso naglico predlog zakona o občinah. Pričakuje se, da bo ministrstvo pripravilo zakonski predlog tako pravočasno, da ga bo mogoče že v jeseni predložiti skupščini.

Brezposelnost v naši državi. — Po mesečnem poročilu Hrvatske eskomptne banke je bilo v mesecu maju t. l. v

naši državi 45.716 oseb brezposelnih. Napram stanju v mesecu aprilu t. l. se je brezposelnost tekom meseca maja znižala samo za 280 oseb. V mesecu maju t. l. je iskalo dela potom državnih borz dela v Beogradu 2549, v Zagrebu 1223, v Ljubljani 1874, v Mariboru 864 in v Splitu 460, skupaj 6970 oseb.

Mariborska borza dela. Od 14. do 20. junija je pri mariborski borzi dela iskalo dela 785 moških in 743 ženskih, skupaj tedaj 1528 oseb, 359 moškim in 269 ženskim, t. j. 628 osebam se je nudilo delo, v 58 slučajih, to je pri 21 moških in 37 ženskih osebah je borza posredovala uspešno, odpotovalo je 11 moških in 3 ženske, to je 14 oseb; odpadlo jih je pa 38 moških in 42 ženskih, skupaj torej 80 oseb.

Nekaj statistike o zavarovanju zoper nevarnosti v Italiji. — V prvih štirih mesecih letošnjega leta je izdala Državna zavarovalnica proti nevarnostem na delu 38.727 novih polic za 514.266 delavcev, javili so ji poleg tega 57.649 nevarnosti in je plačala 29.522.806 lir podpore za 52.948 slučajev, med temi 255 smrtnih in 3658 trajne nevarnosti. Vse te številke so znatno višje nego za prve štiri mesece 1925, ker se je število polic zvišalo za 5519, delavcev za 81.894, nevarnosti sporočil za 4299, podpor za 5.823.058 52 lir. Te številke veljajo za delavce v industrijskih strokah. Iz poljedelskih strok je dobil zavod v istem času letošnjega leta 12.511 sporočil o nevarnostih (za 859 manj nego v istem času lani (je plačal 6.056.413 55 lir, za 419.082 52 lir več (v 11.323 slučajih (222 manj nego lani), med temi 231 smrtnih in 1544 trajne nevarnosti.

Slovenski zvezek »Poljoprivrednega Glasnika«. — V Novem Sadu izhaja pod spretnim uredništvom in v zalogi priznanega večaka gospoda dr. Popvič-Pecije ugleden strokovni list »Poljoprivredni Glasnik«. Uredništvo tega lista je pred kratkim izdalo lepo opremljeni »Slovenski Zvezek«, v katerem nam prikazuje sedanjo sliko slovenskega kmetijstva. V njem so izšli izčrpnimi strokovni članki najboljših naših kmetijskih strokovnjakov, ki popisujejo posamezne pogoje našega kmetijskega gospodarstva, tako poljedelstvo, hmeljarstvo, sadjarstvo, vinarstvo, živinorejo, planšarstvo, govedorejo, mlekarstvo, konjerejo, gozdarstvo, zadrugništvo itd. in naše za poljedelstvo kmetijstva važne in koristne zavode, kot kmetijske šole, kmetijsko družbo itd. »Slovenski zvezek« nam nudi lepo priliko, da spoznamo sami, kaj imamo in da nudimo našim bratom Srbom in Hrvatom priliko, da se seznanijo z razvojem in sodobnim stanjem našega kmetijstva. Zato moramo to delo iskreno pozdraviti in se zahvaliti gospodu uredniku in lastniku »Poljoprivrednega Glasnika«, da se ni ustrašil ne truda, ne žrtev, ki so bile z izdajo tega zvezka združene. Delo priporočamo vsakomur, ki se zanima za stanje in napredek našega kmetijstva. Manjkati ne bi smelo na nobeni mizi inteligentnega kmetovalca, trgovca in drugih pridobitnih slojev. Cena njegova je izredno nizka (20 Din). Dobi se pri upravi lista.

Gospodarski program poljske vlade. — Industrijski minister Kwiatkowski je izjavil novinarjem, da bo podpiral predvsem poljedelsko industrijo, potem premogovno in nato ostale. Vlada bo stopila v trgovske stike z inozemstvom na temelju reciprocitete, medsebojnih koncesij in zvišanja blagovne izmenjave. Vlada ne želi nadaljevati gospodarske vojne z Nemčijo, temveč hoče sodelovanje z vsemi državami. Kwiatkowski je osebno nasproten carinskim obrambnim pristojbinam, vendar priznava potrebo začasnega pravilnika za uvoz. Hoče, da se spoštuje osemurnik in ustaljenje cen. Državna podjetja se organizirajo tako, da bodo dajala čim večji dobiček.

Rusija anektirala Mongolijo. Kakor poročajo, je Rusija proglasila aneksijo Mongolije. Japonski poslanik pri mongolski vladi je dobil nalogo, da poda svoji vladi tozadevna podrobna poročila.

Gospodarske vesti. Ladjegradbena družba v Trzinu (Monfalcone), sedaj Cantiere Navale Triestino imenovana, je imela lani 400.000 lir čistega dobička; akcionarjem niso dali nič, temveč so dobiček prenesli na nov račun. — Izvoz Reke po morju v prvem četrtletju 1926 je znašal 1.460.000 meterskih stotov napram 1.683.000 stotom v isti dobi lanskega leta.

Uvoz je pa znašal 544.000 in 904.000 stotov. Ne samo, da se je promet znižal; narobe je tudi to, da prihajajoče ladje nimajo toliko tovara kot odhajajoče. — V dunajski podružnici Länderbanke bodo odpustili večje število višjih in nižjih uradnikov. — Italijansko finančno ministrstvo je dovolilo udeležbo ameriškega kapitala na akcijski družbi za hidroelektrično industrijo v znesku 60 milijonov lir. — Ruska akcijska družba »Orgametal« organizira vso rusko kovinsko industrijo; sedaj je sklenila z zvezo nemških strojnih tovarn dogovor glede stalnega skupnega tehniškega dela. Ze delajo načrte za zgradbo velike strojne tovarne v Ukrajini, ki jo bodo vodili Nemci. — V Parizu se je vršila konferenca o umetnih gnojilih; druga taka konferenca se bo vršila v Londonu. Vprašanje gnojil je stopilo sedaj na celi črti v diskusijo. — Ogrski podelni mlini se trudijo za ustanovitev velikega mlinškega trsta. 20 do 25 podelnih mlinov je prišlo v tem oziru že do prav zadovoljivega zaključka. Sestavili so velepotezno spomenico in so jo predložili velikim budimpeštanskim mliniskim podjetjem v odobrenje. Najprvo so mislili samo na kontingentiranje produkcije, sedaj pa mislijo tudi na nakup žita, na prodajo in na eksport. Trstu bodo pristopile najbrž tudi velike mlinške družbe v glavnem mestu. — Ogrski volneni trg se je v zadnjih tednih zelo zboljšal in so se izvršili veliki nakupi. Zlasti veliko so naročali Italijani in Nemci. — Rusi so svoja naročila na Nemškem deloma stornirali.

Ljubljanska borza.

21. junija 1926.

Vrednote: Investicijsko posojilo iz 1. 1921, den. 72, bl. 73.50; Loterijska državna renta za vojno škodo, den. 303; Zastavni listi Kranjske deželne banke, den. 20, bl. 22; Kom. zadolžnice Kranjske dež. banke, den. 20, bl. 22; Celjska posojilnica d. d., Celje, den. 193, bl. 196; Ljubljanska kredit. banka, Ljubljana, den. 175, bl. 195; Merkantilna banka, Kočevje, den. 100, bl. 102, zaklj. 102; Prva hrv. štedionica, Zagreb, den. 865, bl. 868; Slavenska banka d. d., Zagreb, den. 49; Kreditni zavod za trg. in ind., Ljubljana, den. 165, bl. 175; Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana, den. 72; Trbovelj. prem. družba, Ljubljana, den. 332; Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode d. d., Ljubljana, den. 100; Stavbna družba d. d., Ljubljana, den. 55, bl. 65; »Serir«, tovarna klobukov d. d., Škofja Loka, den. 103.

Blago: Trami po noti kupca, feo vag. nakl. post., 2 vag., den. 220, zaklj. 220; bukova drva, suha, feo vag. nakl. post., 1 vag., den. 17.50, bl. 17.50, jaklj. 17.50; bukovi plahi neobrobjeni, 2.20 do 4 m dolž., 70% 32 mm, 20% 36 mm, 5% 48 mm, 5% 21 mm, feo meja, den. 500; hrastovi plahi 70 do 110 mm, 2.50 metra dolgi, feo nakl. post., bl. 900; hrastovi neobrobjeni plahi, 90 mm debeli, od 22 cm širine naprej, od 2.15 do 2.50 m ozir. tozadevne dvojne dolžine, feo vag. meja, 4 vag., den. 1050, bl. 1100, zaklj. 1050; hrastovi bordonali, 30-30 in 26-26 cm, dolž. 4.70 m, feo vag. meja, den. 1300; hrastovi pragovi, 2.20 m x 12 x 18, feo vag. meja, bl. 26; pšenica, 76, 2% bačka, feo vag. nakl. post., bl. 337.50; pšenica 77-78, 2% banatska, feo vag. nakl. post., bl. 370; pšenica nova, 76, 2% bačka, za VIII., feo vag. nakl. post., bl. 265; koruza, feo vag. nakl. post., bl. 155; koruza, feo vag. Ljubljana bl. 190; Ječmen, letni, feo vag. nakl. post., bl. 170; oves rešetani, feo vag. nakl. post., bl. 195; otrobi drobnji, feo vag. nakl. post., bl. 125; ajda domača, feo vag. nakl. post., bl. 255; proso rumeno, feo vag. slov. post., bl. 217.50; fižol beli banat., feo vag. nakl. post., bl. 160; fižol mandalon, feo vag. Postojna, bl. 280.

TRŽNA POROČILA.

Tržne cene za kavo in sladkor na svetovnih tržiščih. Pretečeni teden je notirala kava na newyorški borzi: Santos št. 4 22.87, Rio št. 7: 20.12, za juli 18.13, za september 17.43, za december 16.65, za mare 16.40 in za maj 16.14. Sladkor pa za julij 2.43, za september 2.45 do 2.55, za december 2.70, za mare 2.73.

Tržne cene v Ljubljani dne 19. junija 1926. 1 kg govejega mesa 15—19, jezika 18—19, vavpov 9—10, pljuč 6—8, jeter 18—19, ledic 15—19, možganov 18—19, teletine 17—20, jeter 25—30, pljuč 20, svinjine 22—25, pljuč 10, jeter 15—20, ledic 25, glave 7.50—10, parkljev 5—7.50, slanina 20—22, masti 25, šunk 35, prekajenega mesa 30—32, prekajenih parkljev 10—12, prekajene glave 12.50—13, jezika 35, koštrunovega mesa 14—15, kečličevine 20, konjskega mesa 6—8, krakovskih klobas 45, debrecinskih 54, hrenovk 35, safalad 35, posebnih 35, tlačenk 30, svežih kranjskih 30—40, polprekajenih kranjskih 33—35, suhih kranjskih 67, prekajene slanina 30, 1 pi-

ščanec 12—20, kokoš 25—35, petelin 30 do 40, domač zajec 10—20, 1 kg karp 25—30, linja 25, ščuke 26, postrvi 55—60, klina 15, mreže 15, pečenke 15, liter mleka 2.50—3, 1 kg surovega masla 40 do 45, čajnega 50—55, kuhanega 45, bohinjskega sira 38, sirčka 9—10, par jaje 1.75—2, liter vina 14—20, časa piva 3.25, vrček piva 4.50—4.75, steklenica piva 5 do 5.75, 1 kg belega kruha 6.50, črnega 5.50, luksuznih hrušk 16, 1 oranža 1—3, limona 0.75—1, 1 kg fig 15, orehov 10 do 12, jedrc 30—32, češenj 4—12, suhih češpij 10—11, marelic 25—30, breskev 20, liter rdečih jagod 4, borovnic 2, 1 kg kave 48—76, pražene kave 56—100, sladkorja 13.50—15.50, kavne primesi 22, riža 8—12, liter olja 18—20, liter kisa 2.50—4.50, 1 kg soli 3.50, kamene 4.25, 1 kg celega popra 52, mletega 54, paprike 28—56, liter petroleja 7, 1 kg testenin 10—12, pralnega luga 3.75, 1 kg čaja 75, 1 kg moke 20 6.25, št. 21 5.75, št. 2 5.50, št. 23 5, št. 25 4, kaše 6—7, ješprenja 6—8, ješprenjčka 10—13, otrobov 2.50, koruzne moke 3.50—4, koruznega zdroba 4—5, pšeničnega zdroba 7, ajdove moke 8—9, ržene moke 5, 1 q pšenice 370—385, rži 250—280, ječmena 230—260, ovs 225—300, prosa 275—300, nove sušene koruze 195—205, ajde 280 do 300, fižola 350, graha 400—500, leče 600, 1 q premoga trboveljskega 43.50, 1 kub. meter trdih drv 150, mehkih 75, 1 q sladkega sena 75—80, polsladkega 60, kislega 50, slame 50, 1 kg glavne salate 5—6, štruncate solate 5, ajserice 5—6, kislega zelja 2.50—3, ohrovt 6—8, karfiol 18—20, špargljev 20—25, kole rab podzemljice 1—150, 1 kg špinace 7.50, paradižnikov 14, kumar 13—14, graha v stročju 3.50—1.75, krompirja novega 2.50, kisle repe 2—2.50, korenja 1.50—8, petersilja 8, zelenjave za juho 8 Din.

Mariborski trg dne 19. junija 1926. Na trgu je bilo 22 slaninarjev, ki so pripeljali 64 zaklanih svinj ter so prodajali svinjino in slanino po 12.50 do 25 Din na drobno, oziroma po 15 do 17.50 Din 1 kg v celih komadih. Domači mesarji pa so prodajali govedino po 8 do 15, telatino 12.50 do 15, svinjino in slanino 12.50 do 20, kravje in ovčje meso pa po 10 do 12.50 Din kg. Perutnine je bilo okoli 400 komadov. Prodajalo se je: piščanci po 12.50 do 25 Din par, kokoši 35 do 60, gosi in race mlade po 50 do 60, stare pa po 80 do 100 Din komad, purani 100 do 150 Din komad. Domači zajci 6 do 25, kozliči 75 do 100 Din komad.

Krompir, zelenjava, druga živila, sadje, cvetlice. Krompir se je zelo pocenil, prodajal se je stari po 5 do 6 Din mernik oziroma 0.75 Din kg, novi pa 3 do 4 Din kg. Salata, katere je bilo v veliki obilici na trgu, se je prodajala po 0.25 Din do 1 Din kupček, glavna pa po 0.25 do 1 Din komad. Solata se bo vsled deževnega vremena bržkone podražila; grah v stročju 3 do 5 Din, fižol v stročju 12 do 14 Din, kisle zelje 2 do 3, kisle repa 1.50 do 2, maslo 40 do 44, kuhano 45 do 48, čajno 50 do 60 Din kg, mleko 2.50 do 3, smetana 12 do 16, oljčno olja 30 do 40, bučno olje 20 do 25 dinarjev liter, jajca 0.75 do 1.25 Din komad. Sadje: hruške 12, suhe češpije 10 do 12, breskve 20 do 30, marelice 20, češenje 6 do 8 Din kg. Češenj je bilo v soboto 19. t. m. okoli 20, v nedeljo pa okoli 35 voz na trgu; vsled česar so jih prodajale kmetice po 2.50 do 3 Din liter, med 20 do 25 Din kg. Lončena in lesena roba od 1 do 100 Din komad, brezove metle 2.25 do 5 Din, lesene grablje 8 do 10, lesene vile 12 do 14, cepci 10 do 12 Din komad. — Seno in slama na mariborskem trgu:

V sredo 16. t. m. je bilo 5 voz sene in 3 vozovi slame, v soboto 19. t. m. pa vsled deževnega vremena samo 4 vozovi sene in 3 vozovi slame na trgu. Cene so bile senu 75 do 2.50, slami pa 35 do 40 Din za 100 kg, oziroma 2 Din za snop.

Kovinski trg okoli 10. junija. Koncem majnika se položaj na ameriškem železnem in jeklenem trgu menda ni zboljšal; v zadnjem majnikovem tednu je znašala produkcija jekla 78% kapacitete, v predzadnjem tednu pa 82%. Železnice so spet veliko naročile. Po surovem železu je povpraševanje tako kot običajno. Položaj v Evropi nespremenjen. V nemških listih opetovano beremo glasove o stremiljenju po mednarodnih dogovorih v železni industriji, in je gotovo, da se mora nekaj ukreniti. To mnenje imajo tudi vodilni narodni gospodarji. Po do sporazuma pa je pač več kot težka. Težkoče so političnega značaja, trgovskopolitičnega in tehniškoadministrativnega. Veliko vprašanj se mora še pojasniti. Nemška industrija je v splošnem mednarodni ureditvi zelo prijazna in bi bil merodajnim krogom oficijelne Nemčije tak dogovor prav dobrodošel. Tudi Belgijci in Luksemburžani ne bodo delali težav, samo za Francoze se ne ve, kako se bodo odločili. Nemško strokovno časopisje zelo živahno odobrava odredbe ameriške tarifne komisije, ki je predlagala zvišanje carine na surovo železo, na jeklo in valjano blago od dolarjev 3.57 na 5.95 za tono, češ, da nemške izvozne odškodbe niso nič drugega kot izvozne premije. Izvoz Nemčije v Ameriko se je zelo dvignil in smo že opetovano omenili prizadevanje nemških proizvajalcev, da se utrdijo na ameriškem trgu. Nemška statistika pravi: Leto 1925 je znašal nemški eksport v Ameriko 88.400 ton kovinskega blaga, letos pa že v prvem četrtletju 58.000 ton. Ze-

leza v palicah lani v vsem letu 4550 ton, letos pa že v prvem četrtletju 12.7000 ton, tračnic 11.850 in 5570 tcn. Evropski eksportni trg je bil okoli 10. junija skoraj nespremenjen in se bile cene tele: Železo v palicah funtov 4/18, valjano železo 5/13, surova pločevina 5/5, srednja 5/9, fina 8. Rudarski štrajk v Angliji je na železno industrijo zelo neugodno vplival. Tovarne so premog polagoma porabile, povpraševanje po železu je bilo večje kot ponudbe. Povpraševanje in majhne zaloge so potisnile cene navzgor in so bile zadnje cene na domačem trgu tele: Cleveland št. 3 št. 74, št. 1 št. 77, št. 4 foundry 73, forge 72/6. Angleški eksport je šel vsled vsega tega zelo nazaj, import se je pa dvignil. — 1. maja je delalo na Francoskem 146 plavčev. Aprila so napravili 786.000 ton surovega železa, v maju pa 685.000 ton, malo manj kot v marcu. Položaj je zelo nejasen, bodočnost zelo negotova, frank drži spet navzdol in ni nič sigurnega, kdaj se bo ustavil. Vse to se seveda pozna v gospodarskem položaju. Cene so zelo različne, vsaka tovarna ima svoje. — Položaj v Belgiji je splošno zadovoljiv, surovo železo se prav dobro drži, železo v palicah in pločevina nespremenjena. Zaposlenost je menda malo manjša, ker Belgijci krčevito iščejo naročil v inozemstvu in gredo s cenami zelo dol. — Luksemburžani imajo dosti naročil, zaposlenost je slejk prej zelo ugodna. — Položaj na Češkoslovaškem je še nadalje zelo neugoden, brezposelnost raste, upi v bližnjo bodočnost niso veliki. — Na Nemškem nič izboljšanja, domače povpraševanje nezadostno, eksport boljši, ker ga vlada z vsemi sredstvi podpira. Cene nespremenjene z železa v palicah 140 do 148 zl. mark, surova pločevina 122.70, srednja 128 do 135, fina 140 do 150, valjana žica 139.

KJE SE KUPI?
Le pri trdkli
Josip Petelin
Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika ob vodi.
Najboljši šivalni stroj za rodbinsko ali obrtno rabo, svetovno znanih znamk
Grützner - Adler - Phonix.
Iskolen posamezne dele za stroje in kolesa, igle, olje, jermena, pnevmatike.
Pouk o vezenju na stroj brezplačen! —
Večletna garancija! Ne velja! Na malo!

Liptavski ovčji sir
(majski sir)
mehak, prvovrsten v 5 kg-posodah po Din 100.— franko vsaka poštna postaja proti nakazilu zneska vneprej.
Sirarna
ARNOLD WEISZ
VELKE ŠARLUHY (Slovaško)
Zastopniki se iščejo!

Damske flor nogavice
v vseh barvah in vrstah od Din 18.— naprej, moške nogavice, dokolenke, otročje nogavice, volna, bombaž, žepni robci, modni pasovi, toaletne potrebščine, ščetke za zobe, oblike in čevlje itd. v največji izbiri in po najnižji ceni pri
Petelin Josip
LJUBLJANA
blizu Prešernovega spomenika ob vodi.
Na veliko! Na malo!

OPEL-AUTOMOBILI
so našim cestam najbolj odgovarjajoči, skrajno trpežni 2-, 3- in 4-se-dežni, poltovorni in lahki tovorni vozovi, 416 KS porabijo le 5 litrov bencina na 100 km. — Ballon-pnevmatika. — Osebnih in tovornih avtomobilov, avtobusov 1045 KS.
Velesejski paviljon F.
Zastopstvo za Slovenijo:
R. LUCKMANN, Ljubljana
Ahacljeva cesta št. 10.
Brzjav: R. Luckmann. Telefon interurb. št. 59.

Vabilo na IV. redni občni zbor
zadruga za izvoz jaje, r. z. z. o. z.
v četrtek, dne 15. julija 1926 ob 1/2 9 uri dop. v zadrugi
sejni dvorani v Št. Juriju ob juž. žel.
DNEVNI RED:

1. Otvoritev občnega zbora.
2. Čitanje in odobrenje zapisnika zadnjega občnega zbora.
3. Poročilo načelnstva in nadzorstva o poslovanju v letu 1925.
4. Sklepanje o računskem zaključku za leto 1925.
5. Volitev načelnstva in nadzorstva.
6. Sprememba pravil.
7. Slučajnosti.

Glasom § 31 pravil sklepa občni zbor veljavno, ako je zastopan najmanj deseti del zadrugarjev. V slučaju nesplepnosti se vrši čez pol ure na istem mestu in z istim dnevnim redom drugi občni zbor, ki je sklepčen ob vsakem številu navzočih ali zastopanih zadrugarjev.

V Št. Juriju ob južni železnici, dne 18. junija 1926.

Zadruga za izvoz jaje

r. z. z. o. z.

Načelnstvo.

Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe
IVAN JELAČIN, Ljubljana
Zaloga sveže pražene kave, mletih dišav in rudninske vode.
Točna in solidna postrežba! Zahtevajte cenike!

Trgovci inserirajte v Trgovskem listu!

TISKARNA MERKUR
TRGOV.-IND. D. D.
LJUBLJANA
Sim. Gregorčičeva 13
TELEFON ŠTEV. 552
Tiska časopise, knjige, posetnice, razglednice, pravila, lepake, letake, brošure, časopise i. t. d. Izvršuje vsakovrstne trgovske, uradne kakor tudi vse druge tiskovine v eni ali več barvah.
LASTNA KNJIGOVESNICA.

Naročajte, širite
„Trgovski list“.

Priznana najsolidnejša domača tvrdka
JOS. ROJINA, Ljubljana
Aleksandrova cesta št. 3.
Velika zalo a vsakovrstnega češkega in angleškega blaga in sukna. — Bogata izbira vseh vrst izgotovljenih oblek, raglanov, povrnikov, dežnih plaščev itd. po izredno nizkih cenah
Lasni krojaški atelje!
Točna postrežba! Solidne cene!
Proti gotovemu jamstvu daje tudi na ugodna mesečna odplačila!

IVAN JAX IN SIN, Ljubljana, Gosposvetska c 2
Najboljši šivalni in pletilni stroji. Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Linču. Ustanovljena leta 1867. Vezanje poučuje brezplačno. Posamezni deli koles in šivalnih strojev. Desetletna garancija. Pisalni stroji „Adler“ in „Urania“. Kolesa iz prvih tovarn „Dürkopp“, „Styria“, „Waffenrad“, „Kayser“.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani
prodaja
PREMOG
iz slovenskih premogovnikov
vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo, kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo
Inozemski premog in koks
vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvovrstni češkoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in briquete.
Naslov:
Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani
Miklošičeva cesta št. 15, II. nadstr.